

Genoptagelse af zonelovssag

FOB nr. 82.204

Tilkendegivet almindelige synspunkter dels vedrørende rækkevidden af pligten efter by- og landzonelovens § 22 til ved besigtigelse forud at give ejeren meddelelse herom, dels om adgangen til at påklage underordnede zonelovsmyndigheders afgørelser, hvorved en begæring om genoptagelse af en sag afvises, til miljøankenævnet.

Ikke fundet grundlag for at kritisere, at formanden for miljøankenævnet havde truffet afgørelse på nævnets vegne om at afvise at genoptage den foreliggende sag til fornyet realitetsbehandling.

(J. nr. 1981-382-141).

A klagede som advokat for B, der er ejer af en del af ejendommen, matr.nr. x, til ombudsmanden over, at miljøankenævnet ved skrivelser af 5. marts og 24. marts 1981 tiltrådte Hovedstadsrådets afgørelse af 11. december 1980, hvorved rådet afviste at genoptage en sag om meddelelse af tilladelse i henhold til § 9, jfr. § 8, i lov om by- og landzoner, til, at den pågældende ejendom benyttes til helårsbeboelse.

Det fremgik af de foreliggende oplysninger, at C og D (oprindelig) med overtagelsesdag pr. 15. januar 1979 købte ejendommen, matr.nr. x, af F Skole. Ejendommen er på 16.750 m² og ligger i et ukloakeret landzoneareal. På ejendommen er opført bygninger inden for skovbyggelinien, omfattende 270 m² stueetage og en udnyttet tagetage på 140 m². Indtil salget havde ejendommen været anvendt til lejrskoleformål.

Forinden overtagelsen havde advokat E indgivet ansøgning for C og D til Y kommune om, at der blev meddelt tilladelse til, at ejendommen blev anvendt til helårsbeboelse.

Y kommune, ejendomsudvalget, videresendte ansøgningen til Hovedstadsrådet som en ansøgning om tilladelse i henhold til by- og landzoneloven til helårsbeboelse. Ejendomsudvalget redegjorde for ejendommens beliggenhed, størrelse, m.v. og meddelte, at udvalget ikke kunne anbefale ansøgningen.

Udvalget sendte samtidig advokat E en kopi af skrivelsen, og i den anledning rettede advokat E ved skrivelse af 1. februar 1979 henvendelse til Hovedstadsrådet om sagen.

Han oplyste bl.a. i skrivelsen, at han havde forstået, at kommunens indstilling beroede på, at udvalget ikke ønskede, at kommunens byrder vedrørende ejendommen, såsom skolebuskørsel, snerydning m.v., skulle øges. Han

fandt, at dette synspunkt var ganske uantageligt og næppe kunne være afgørende for, om en ejendom skal anvendes til det ene eller det andet formål.

E fandt det urimeligt og usagligt, at kommunen, der havde fået tilbud om at købe ejendommen, ville hindre, at den blev anvendt til helårsbeboelse. Han henledte endvidere opmærksomheden på, at ejendommen, indtil skolen havde fået dispensation til lejrskolevirksomhed, havde været noteret som landbrugsejendom, og det måtte derfor efter hans opfattelse være rimeligt, at ejendommen, når lejrskolevirksomheden blev opgivet, blev tilladt anvendt til det oprindelige formål - helårsbeboelse. Endelig henviste han til, at en ændret anvendelse ville være langt mindre belastende for ejendommen, der ligger i fredet område, og for omgivelserne, herunder den tilgrænsende skov.

I skrivelse af 19. februar 1979 til E tog Hovedstadsrådet stilling til ansøgningen. Rådet henviste til oplysningerne om ejendommens størrelse og beliggenhed samt til kommunens indstilling og meddelte, at rådet på baggrund heraf samt på grund af ejendommens isolerede beliggenhed ikke havde fundet fornødent grundlag for at imødekomme ansøgningen om tilladelse i henhold til bestemmelsen i by- og landzonelovens § 9, jfr. § 8.

Denne afgørelse påklagede advokat E ved skrivelse af 19. marts 1979 gennem Hovedstadsrådet til planstyrelsen. I en skrivelse af 6. april 1979, ligeledes fremsendt til planstyrelsen gennem Hovedstadsrådet, uddybede han sin klage. Han gjorde navnlig gældende, at der efter hans opfattelse ikke i by- og landzonelovens § 9, jfr. § 8, var hjemmel til at stille krav om tilladelse til helårsbeboelse i stedet for lejrskoleformål i de eksisterende bygninger og redegjorde nærmere for denne opfattelse.

Hovedstadsrådet videresendte med skrivelse af 20. april 1979 E's skrivelser til planstyrelsen. Rådet bemærkede bl.a., at rådet fortsat fandt, at ejendommens isolerede beliggenhed med hensyn til muligheden for betjeningen af offentlig og privat service var et væsentligt argument for at afslå ansøgningen, og at Hovedstadsrådet fandt det værdifuldt at kunne opretholde en vis reserve af større bebyggelser i landzone til mere almennyttige formål, såsom lejrskole.

Planstyrelsen meddelte i skrivelse af 10. maj 1979 advokat E, at styrelsen var enig med Hovedstadsrådet i, at ejendommens isolerede beliggenhed vanskeliggjorde betjening af ejendommen med offentlig service. Styrelsen fandt det også væsentligt at opretholde muligheden for at udnytte sådanne større ejendomme med en større bebyggelse til et mere almennyttigt formål. Styrelsen oplyste endvidere, at den ansøgte ændrede anvendelse fra lejrskole til helårsbeboelse krævede tilladelse efter by- og landzonelovens § 8.

Styrelsen fandt herefter ikke grundlag for at omgøre den påklagede afgørelse.

Endeligt skøde til overdragelse af ejendommen fra F Skole til C og D blev underskrevet den 7. juli 1979 af parterne og tinglyst den 17. juli 1979.

Ifølge skødet blev ejendommen overtaget af køberne den 1. juli 1979.

Det fremgår af de foreliggende oplysninger, at D herefter tog bopæl på ejendommen, og at han den 1. oktober 1979 tilmeldte sig folkeregisteret med adresse hér.

Y kommune underrettede ved skrivelse af 24. oktober 1979 Hovedstadsrådet herom, og rådet pålagde ved skrivelse af 21. januar 1980 D at ophøre med den ulovlige helårsanvendelse af ejendommen inden den 1. maj 1980. I anledning af henvendelser fra D fastholdt Hovedstadsrådet pålægget i skrivelser af 5. og 26. februar 1980.

Det fremgår videre af de foreliggende oplysninger, at B ved slutseddel af 22. november 1979 og skøde af 31. januar 1980 havde erhvervet C's andel på 350/780 dele af ejendommen med den 11. december 1979 som overtagelsesdag. B og hendes samlever og deres fællesbarn tilmeldte sig den 15. januar 1980 folkeregisteret med adresse på ejendommen. D fraflyttede ejendommen den 15. marts 1980.

I skrivelser af 29. juli og 8. august 1980 meddelte Hovedstadsrådet B pålæg om inden den 29. august 1980 at ophøre med den ulovlige helårsanvendelse af ejendommen.

I anledning af en henvendelse fra advokat A om sagen orienterede Hovedstadsrådet i skrivelse af 15. august 1980 advokat A om bl.a. de afslag på zonestilladelse til helårsbeboelse af ejendommen, der var meddelt af Hovedstadsrådet og planstyrelsen.

På denne baggrund, og da den omstændighed, at en andel af ejendommen var blevet solgt, ikke fandtes at kunne begrunde en genoptagelse af sagen, fastholdt Hovedstadsrådet det ved skrivelser af 8. august 1980 meddelte påbud.

I skrivelse af 19. august 1980 forespurgte advokat A bl.a. Hovedstadsrådet om, hvorvidt nye ejere af en andel af ejendommen efter Hovedstadsrådets opfattelse er afskåret fra på ny at ansøge om tilladelse til helårsanvendelse af ejendommen.

Hovedstadsrådet meddelte herefter ved skrivelse af 18. september 1980 advokat A, at rådet fastholdt opfattelsen, som var blevet meddelt i skrivelser af 15. august 1980, og hvorefter den omstændighed, at en andel af ejendommen var blevet solgt, ikke begrundede genoptagelse af sagen. Hovedstadsrådet oplyste, at planstyrelsens afgørelse kunne være påklaget til miljøministeriet, men at klagefristen måtte betragtes som udløbet.

I skrivelse af 17. oktober 1980 rettede advokat A på ny henvendelse til Hovedstadsrådet om sagen og anmodede om, at den trufne afgørelse vedrørende C og D blev tilbagekaldt under henvisning til, at afgørelsen måtte antages at være truffet på et urigtigt eller mangelfuldt grundlag.

Til støtte herfor henviste advokat A til forskellige faktiske forhold, som han fandt ikke havde været inddraget i den tidligere sagsbehandling. Han oplyste således, at ejendommen, skønt formentlig beliggende i ukloakeret landzoneareal, var forsynet med »Trixtank« (40 personer) og spildevandsledning. For så vidt angår bebyggelsen gjorde han gældende, at denne ikke uden gennemgribende bygningsforandringer kunne anvendes til almennyttigt formål.

Hvad angår ejendommens beliggenhed, bestred advokat A, at denne var isoleret i geografisk henseende. Han oplyste således, at en idrætsforening 50 m

fra ejendommen har en ejendom, hvor der er opført 5 sammenhængende ferieboliger og en række mindre hytter, at der 200 m fra ejendommen findes 2 landejendomme, og at der inden for 500 m's afstand findes flere helårsboliger.

Advokat A gjorde videre gældende, at der var god adgang til offentlige institutioner og privat service. Han redegjorde herved særligt for adgang til skolebus, offentlige transportmuligheder samt ejendommens vandforsyning (egen brønd).

Advokat A gjorde herudover gældende, at Hovedstadsrådet ikke havde foretaget besigtigelse af ejendommen, hvilket han fandt burde ske, og at der burde indhentes en udtalelse fra Farum skovdistrikt.

Advokat A fremsatte endelig en række bemærkninger vedrørende navnlig ejendommens beliggenhed, tidligere status og en eventuel kommunal overtagelse af den.

I skrivelse af 4. november 1980 anmodede Hovedstadsrådet Y byråd om eventuelle bemærkninger til advokat A's skrivelse.

I skrivelse af 24. november 1980 meddelte kommunen herefter Hovedstadsrådet, at oplysningerne i kommunens skrivelse af 25. januar 1979 vedrørende ejendommens beliggenhed, størrelse m.v. alene var almindelige oplysninger til brug for Hovedstadsrådets behandling af sagen, og at kommunen med bemærkningen om, at ejendommen ligger i ukloakeret landzoneareal, alene sigtede til, at der ikke var fremført hovedkloak til ejendommen, og at afvanding af ejendommen skal ske i henhold til DS 440.

Kommunen oplyste endelig, at ejendomsudvalgets indstilling i skrivelsen af 25. januar 1979 til Hovedstadsrådet skulle ses på baggrund af det uhensigtsmæssige i at placere ny helårsbeboelse uden for områder, som i henhold til gældende § 15-rammer er fastlagt til at rumme helårsboliger.

Hovedstadsrådet meddelte derpå i skrivelse af 11. december 1980 advokat A, at rådet kunne tilslutte sig det, kommunen havde anført. I anledning af et spørgsmål herom i advokat A's skrivelse af 17. oktober 1980 oplyste Hovedstadsrådet, at rådet i henhold til by- og landzonelovens formålsbestemmelse (lovens § 1) ved afgørelser lovligt kan lægge vægt på hensynet til, at der opretholdes en vis reserve af større bebyggelser i landzone til mere almennyttige formål, såsom lejrskole. Hovedstadsrådet oplyste tillige, at repræsentanter for Hovedstadsrådets planlægningsafdeling havde besigtiget ejendommen den 13. august 1980. (Det blev ikke i skrivelsen angivet, hvilket formål besigtigelsen havde haft.) Hovedstadsrådet henviste i øvrigt til det, der tidligere var anført af Hovedstadsrådet og planstyrelsen i sagen. Hovedstadsrådet fandt herefter ikke, at der ved advokat A's skrivelse var fremkommet sådanne nye oplysninger, at det kunne begrunde en genoptagelse af sagen.

Denne afgørelse påklagede advokat A ved skrivelse af 7. januar 1981 til miljøministeriet, planstyrelsen. Han gjorde gældende, at der forelå nye faktiske momenter i sagen, og at Hovedstadsrådet ikke havde udøvet det frie skøn, loven om by- og landzoner forudsætter, men alene truffet afgørelse på grundlag af de enkelte punkter i zonelovscirkulæret uden konkret at tage stilling til samtlige relevante momenter i sagen. Advokat A henviste herved til det, han havde anført i sin skrivelse af 17. oktober 1980 til Hovedstadsrådet.

Advokat A gjorde herudover bl.a. gældende, at den besigtigelse, som Hovedstadsrådets planlægningsafdeling havde foretaget den 13. august 1980, var sket, uden at sagens parter var blevet indkaldt, og dermed under tilsidesættelse af almindelige retsprincipper.

I skrivelse af 19. februar 1981 meddelte planstyrelsen som sekretariat for miljøankenævnet advokat A, at miljøankenævnet var enig med Hovedstadsrådet i, at der ikke forelå sådanne nye oplysninger, der kunne begrunde en genoptagelse af den i 1979 truffne afgørelse, og at ankenævnet derfor ikke fandt grundlag for, at der blev foretaget videre i sagen.

I skrivelse af 24. februar 1981 rettede advokat A derpå henvendelse til miljøankenævnet. Han henviste til, at der ikke var hjemmel til, at planstyrelsen traf afgørelse på miljøankenævnets vegne. Han bad derfor om, at sagen måtte blive forelagt miljøankenævnet til afgørelse.

Formanden for miljøankenævnet meddelte ved skrivelse af 5. marts 1981 advokat A, at han efter en gennemgang af sagens akter måtte drage den slutning, at spørgsmålet om ejendommens anvendelse til helårsbeboelse for ejerne af ejendommen var endeligt afgjort ved planstyrelsens skrivelse af 10. maj 1979, og at B's efterfølgende overtagelse af en andel af ejendommen ikke var et nyt relevant moment, der kunne medføre en ændret stillingtagen til spørgsmålet. Formanden beklagede samtidig, at det af planstyrelsens skrivelse af 19. februar 1981 til advokat A fremgik, at afgørelsen var truffet på miljøankenævnets vegne. Dette skyldtes en fejltagelse.

På advokat A's forespørgsel herom meddelte miljøankenævnets formand ham ved skrivelse af 24. marts 1981, at sagen ikke havde været forelagt for ankenævnets medlemmer, idet formanden havde fundet sagen endeligt afgjort ved planstyrelsens skrivelse af 10. maj 1979.

I klageskrivelsen til ombudsmanden gjorde advokat A gældende, at Hovedstadsrådet på ny burde realitetsbehandle sagen, fordi myndighedernes første afgørelser var truffet på et ufyldstgørende grundlag. Han henviste i øvrigt til det samme, som han havde gjort gældende over for Hovedstadsrådet og planstyrelsen.

Hovedstadsrådet anførte i en udtalelse til ombudsmanden, at rådet er af den generelle opfattelse, at man ved behandling af en ansøgning om zonelovstilladelse, der fremkommer inden for nogle få år efter, at en enslydende ansøgning er behandlet, må henvise til den oprindeligt truffne afgørelse, medmindre der er fremkommet væsentlige nye oplysninger i sagen, der ikke var Hovedstadsrådet bekendt ved den oprindelige behandling. Hovedstadsrådet har dog ingen fast praksis i forbindelse med genbehandling af sager, men har hidtil foretaget et konkret skøn i den enkelte sag. Hovedstadsrådet redegjorde derpå for de ekspeditioner, der var foretaget i sagen, og fandt på baggrund heraf, at der fortsat ikke var grundlag for at genbehandle sagen.

Miljøankenævnet henholdt sig i sin udtalelse til ombudsmanden til Hovedstadsrådets ovennævnte erklæring. Nævnet kunne tiltræde Hovedstadsrådets generelle opfattelse, at man ved behandling af en ansøgning om zonelovstilladelse, der fremkommer inden for nogle få år, efter at enslydende ansøgning er behandlet, må henvise til den oprindeligt truffne afgørelse, medmindre der

er fremkommet væsentlige nye oplysninger i sagen, der ikke var zonemyndigheden bekendt ved den oprindelige behandling.

Nævnet var endvidere enig med Hovedstadsrådet i, at der ikke i den foreliggende sag var fremkommet sådanne nye oplysninger, der kunne begrunde en genoptagelse af sagen.

Nævnet oplyste endelig, at nævnet ligesom Hovedstadsrådet ikke har nogen fast praksis i forbindelse med genbehandling af sager, men hidtil har foretaget et konkret skøn i den enkelte sag.

I en skrivelse anmodede jeg miljøankenævnet om at meddele mig, hvorvidt nævnets formand kunne anses for kompetent til på nævnets vegne at træffe beslutning som i det foreliggende tilfælde om at afvise at realitetsbehandle en klage.

Endvidere bad jeg ankenævnet tage stilling til betydningen af, at Hovedstadsrådet i forbindelse med besigtigelsen den 13. august 1980 ikke havde underrettet ejerne.

Ankenævnets formand oplyste i en skrivelse, at Hovedstadsrådets skrivelse af 11. december 1980 ikke havde været en afgørelse i henhold til by- og landzonelovens § 9, men en »konstatering af, at sagen, tilladelse til at etablere privat helårsbeboelse på den nævnte ejendom, allerede var afgjort ved planstyrelsens skrivelse af 10. maj 1979 ...«

Til støtte for denne opfattelse henviste formanden dels til, at Hovedstadsrådet i skrivelsen af 11. december 1980 havde henholdt sig til den tidligere afgørelse og krævet den ulovlige helårsbeboelse bragt til ophør, dels til, at der ikke i forbindelse med skrivelsen blev givet klagevejledning.

Formanden oplyste videre, at der tilkom ham en ulovbestemt selvstændig kompetence til at afgøre sager uden forelæggelse for nævnsmedlemmerne i hvert fald i følgende tilfælde:

» a) I sager, hvor klagefristen til miljøankenævnet utvivlsomt er overskredet.

b) I tilfælde, hvor det er klart, at klageren ikke har en »individuel, væsentlig interesse« i sagens udfald.

c) I tilfælde, hvor en klager - efter at sagen har været realitetsbehandlet i nævnet - anmoder om genoptagelse, uden at der foreligger relevante, nye oplysninger.«

Som begrundelse for denne opfattelse henviste han til, at det må antages at have været lovgivers hensigt, at de sagkyndige medlemmer kan bidrage til en realitetsafgørelse med et andet indhold end det, som den tidligere instans havde besluttet, medens visse »enklere formalitetsafgørelser, som nævnt ovenfor ...« ikke kunne formodes at få et andet resultat under medvirken af de beskikkede medlemmer.

Formanden oplyste videre, at »besigtigelsen« den 13. august 1980 blev foretaget mere end et år efter, at planstyrelsen havde truffet afgørelse ved skri-

velsen af 10. maj 1979. Formanden formodede, at besigtigelsens formål havde været at konstatere, om ejendommen som tidligere bestemt var blevet fraflyttet.

Formanden anførte desuden, at § 22 i by- og landzonenloven kun kan antages at tage sigte på de situationer, hvor privat grund eller endog husrum skal betrædes, idet det i disse tilfælde kan være ubelejligt for ejeren at få et uanmeldt besøg. Hvor myndighederne kunne opnå de fornødne oplysninger ved at betragte grund eller bygninger fra et offentligt vejareal eller lignende, krævedes efter formandens opfattelse ikke meddelelse til ejeren.

Det spørgsmål, jeg havde rejst, blev forelagt til besvarelse på nævnsmøde den 13. december 1982, og nævnet meddelte herefter i en skrivelse, at nævnet i det hele kunne tilslutte sig formandens udtalelse.

Miljøministeriet anførte som svar på mine spørgsmål i en skrivelse, at forretningsordenen for miljøankenævnet ved behandlingen af zonelovssager ikke omtaler formandens muligheder for at træffe afgørelse på nævnets vegne. Af by- og landzonenlovens § 10 a fremgår, at formanden (af miljøministeren) kan bemyndiges til at træffe visse afgørelser på egen hånd, nemlig i utvivlsomme sager og i hyppigt forekommende sagstyper.

Ministeriet henviste videre til, at det i den forvaltningsretlige teori antages, at formanden har en vis selvstændig kompetence ud over den, der følger af hans stilling som mødeleder, f.eks. i helt presserende sager, når det ikke er praktisk muligt at sammenkalde organet. Hertil kommer, at formanden (af nævnet) vil kunne bemyndiges til at træffe afgørelser i simple sager på områder, hvor organet har en fast praksis, idet en behandling i selve organet af sådanne sager ofte vil være en formalitet.

Ministeriet henviste til formandens oplysninger i skrivelsen til mig om omfanget af og begrundelsen for formandens adgang til at træffe afgørelser på nævnets vegne og meddelte, at ministeriet kunne henholde sig til formandens udtalelse. Herudover oplyste ministeriet, at den 1. januar 1983 trådte en ny bekendtgørelse af forretningsordenen for miljøankenævnet ved afgørelser af klagesager i henhold til lov om miljøbeskyttelse m.m. i kraft. I denne bekendtgørelses § 1, stk. 5, tillægges formanden udtrykkeligt bemyndigelse i de tilfælde, der er omtalt af formanden i dennes skrivelse af 29. oktober 1982.

Ministeriet oplyste videre, at forretningsordenen for miljøankenævnet ved afgørelser af klagesager i henhold til by- og landzonenloven i løbet af kort tid vil blive ændret i overensstemmelse hermed.

Ministeriet bemærkede for så vidt angik spørgsmålet om besigtigelse i henhold til by- og landzonenlovens § 22, at der ifølge det beskrevne sagsforløb ikke havde været tale om en besigtigelse med det formål at vurdere forholdene med henblik på en genoptagelse af sagen, men derimod på at undersøge, om den ulovlige helårsbeboelse var ophørt. Ministeriet var derfor enig i, at det ikke var en overtrædelse af § 22, at Hovedstadsrådet i forbindelse med besigtigelsen af ejendommen den 13. august 1980 ikke forinden havde underrettet ejerne.

I en skrivelse til mig fastholdt advokat A, at der forelå nye faktiske momenter i sagen ved Hovedstadsrådets stillingtagen til hans ansøgning for B.

Desuden fandt han, at sagen var blevet behandlet af forvaltningen efter en af forvaltningen hjemmelavet regel uden behørig hensyntagen til sagens konkrete omstændigheder.

Advokat A anførte derudover, at der havde foreligget en afgørelse i henhold til § 9 i lov om by- og landzoner, der kunne påklages til miljøankenævnet.

Han fandt ikke, at der var hjemmel til at delegere nævnets kompetence i sagen til formanden.

Endelig fandt advokat A, at fundamentale partsprincipper i klagesagen var blevet tilsidesat, herunder bestemmelsen i § 22 i by- og landzonenloven. I denne forbindelse gav han udtryk for tvivl om, hvorvidt besigtigelsen den 13. august 1980 var blevet foretaget for at konstatere, om ejendommen var blevet fraflyttet, idet Hovedstadsrådet i skrivelse af 29. juli 1980 til D med kopi til B havde pålagt denne at fraflytte ejendommen en måned efter skrivelsens dato, det vil sige den 29. august 1980. Der var således ingen anledning til for Hovedstadsrådet den 13. august 1980 at søge oplyst, om B og hendes familie havde fraflyttet ejendommen.

Jeg udtalte herefter i en skrivelse til advokat A:

»1) *Spørgsmålet, om sagen burde have været genoptaget til ny realitetsbehandling:*

Som der nærmere er redegjort for i sagsfremstillingen, afslog Hovedstadsrådet og planstyrelsen henholdsvis i skrivelser af 19. februar og 10. maj 1979 at meddele zonelovstilladelse til, at den pågældende ejendom anvendes til helårsbeboelse. Afgørelsen blev ikke påklaget til miljøministeriets departement.

Derimod søgte De i skrivelse af 17. oktober 1980 og senere skrivelser til Hovedstadsrådet og miljøankenævnet om at få sagen genoptaget under henvisning til, at der forelå nye faktiske oplysninger, samt til nye retlige anbringender. Hverken Hovedstadsrådet eller miljøankenævnet (ved dets formand) har fundet, at der var fremkommet sådanne nye oplysninger m.v., at sagen burde genoptages.

Den afgørelse, der herefter foreligger til min bedømmelse, er alene zone-lovsmyndighedernes beslutning om ikke at genoptage den i 1979 afgjorte zonelovssag til realitetsbehandling på baggrund af Deres henvendelser herom. Således som sagen har foreligget for mig, kan jeg derimod ikke tage nærmere stilling til de afgørelser vedrørende sagen, der blev truffet af Hovedstadsrådet og planstyrelsen i 1979. Jeg bemærker i denne forbindelse, at en klage til ombudsmanden skal indgives inden 1 år efter, at den afgørelse/det forhold, hvorover der klages, er truffet/begået.

Hverken by- og landzoneloven eller forarbejderne hertil indeholder nogen nærmere angivelse af, under hvilke omstændigheder et tidligere meddelt afslag på zonelovstilladelse kan forlanges genoptaget, eller - nært sammenhængende hermed - i hvilke tilfælde zonelovsmyndighederne kan afvise at foretage realitetsbehandling af en ansøgning om zonelovstilladelse under henvisning til, at der tidligere er meddelt afslag på en sådan.

Der er heller ikke fastsat administrative bestemmelser i medfør af loven, der indeholder nærmere retningslinier for bedømmelsen heraf. Spørgsmålet om, under hvilke omstændigheder zonelovsmyndighederne vil være berettiget til at afvise at foretage realitetsbehandling af en sag med den angivne begrundelse, må - når der ikke foreligger noget udtrykkeligt lovgrundlag herfor - besvares med udgangspunkt i almindelige forvaltningsretlige grundsætninger.

Jeg må forstå, at det er Hovedstadsrådets og miljøankenævnets generelle opfattelse, at ansøgninger om zonelovstilladelse, der indgives inden for nogle få år efter, at en tilsvarende ansøgning er behandlet - på tilsvarende måde som anmodninger om genoptagelse af en tidligere afgjort sag - alene kan forlanges realitetsbehandlet, hvis der er fremkommet væsentlige nye oplysninger, der ikke var zonelovsmyndighederne bekendt ved den oprindelige sagsbehandling. Jeg må dog samtidig forstå, at der ikke foreligger nogen fast praksis herom, men at der foretages et konkret skøn i den enkelte sag.

Den nævnte generelle opfattelse, der efter min mening er i overensstemmelse med almindelige forvaltningsretlige grundsætninger, kan ikke på det foreliggende grundlag give mig anledning til bemærkninger.

Efter min gennemgang af sagen finder jeg heller ikke at kunne kritisere, at zonelovsmyndighederne ikke i det foreliggende tilfælde fandt, at der var fremkommet sådanne nye oplysninger, at sagen burde genoptages. At myndighederne ikke fandt, at det i sig selv kunne tillægges væsentlig betydning, at (B) havde erhvervet en del af ejendommen, efter at den oprindelige afgørelse var truffet, kan ikke give mig anledning til bemærkninger. Jeg må i øvrigt forstå, at zonelovsmyndighederne har fundet, at de nye oplysninger, De fremkom med, vedrørte forhold, som enten ikke, eller dog kun i begrænset omfang, var tillagt betydning ved afslaget på meddelelse af zonelovstilladelse i 1979. Jeg finder ikke at have holdpunkter for at antage, at denne opfattelse skulle være ukorrekt.

2) Formandens kompetence til at træffe afgørelse på nævnets vegne:

Sagen rejser desuden spørgsmål om, hvorvidt miljøankenævnets formand var beføjet til ved skrivelserne af 5. og 24. marts 1981 på nævnets vegne at afvise at genoptage sagen til realitetsbehandling.

Som anført af ministeriet i udtalelsen (til mig) er der hverken i loven eller i den gældende bekendtgørelse af forretningsordenen for miljøankenævnet ved behandlingen af klagesager i henhold til by- og landzonenloven regler herom.

Besvarelsen af spørgsmålet beror således på almindelige forvaltningsretlige grundsætninger om formandens selvstændige beføjelse til at handle på nævnets vegne og om adgangen for nævnet til på ulovbestemt grundlag at delegere kompetence til formanden.

Det er efter min opfattelse tvivlsomt, om det kan antages - som anført af formanden og tiltrådt af ministeriet - at formanden har en selvstændig (originær) kompetence til at træffe afgørelser på nævnets vegne i tilfælde som det foreliggende.

Derimod måtte nævnet ved delegation kunne bemyndige formanden til at træffe afgørelser af denne type.

Således som sagen foreligger oplyst, må jeg gå ud fra, at der af formanden blev fulgt en praksis, hvorefter han i de tilfælde, der er nævnt ovenfor s. 207 under a-c, traf afgørelse på nævnets vegne, og at nævnet var indforstået hermed.

Formandens afgørelse i den foreliggende sag angik spørgsmålet om genoptagelse af en sag, der var afgjort af planstyrelsen den 10. maj 1979, og for så vidt ikke et tilfælde, der var direkte omfattet af den af formanden beskrevne praksis. Da miljøankenævnet imidlertid havde afløst planstyrelsen som ankeinstans, finder jeg, at det foreliggende tilfælde må kunne sidestilles med den sagstype, der er omhandlet under punkt c i formandens beskrivelse af de sager, hvori han træffer afgørelse på nævnets vegne.

Under hensyn til ovenstående finder jeg ikke at have grundlag for at kritisere, at formanden anså sig beføjet til at træffe afgørelse på nævnets vegne ved skrivelserne af 5. og 24. marts 1981.

På baggrund af ministeriets oplysning i skrivelsen (til mig) om, at rækkevidden af formandens selvstændige kompetence vil blive udtrykkeligt reguleret ved udstedelsen af en ny bekendtgørelse af forretningsordenen for miljøankenævnet ved afgørelse af klagesager i henhold til by- og landzonenloven, finder jeg ikke at have tilstrækkelig anledning til at foretage videre angående dette spørgsmål udover, at jeg har bedt miljøministe-

riet underrette mig om, hvad der sker med hensyn til udarbejdelse af ny forretningsorden for nævnet.

Jeg finder dog anledning til at tilføje følgende om miljøankenævnets kompetence i forhold til de underordnede zonalovsmyndigheders afgørelser i forbindelse med begæringer om genoptagelse:

Hvis en begæring om genoptagelse imødkommes, og zonalovsmyndigheden i første instans herefter - det vil sige efter en fornyet realitetsbehandling af sagen - træffer en ny afgørelse, er det efter min opfattelse utvivlsomt, at den nye afgørelse kan påklages til miljøankenævnet efter bestemmelsen i lovens § 10 a. Det anførte gælder, uanset om den nye afgørelse indebærer en ændring i forhold til den oprindelige, og uanset om den oprindelige afgørelse tidligere har været forelagt for miljøankenævnet.

I tilfælde, hvor den underordnede zonalovsmyndighed har afslået en begæring om genoptagelse, er spørgsmålet om adgangen til at påklage denne afgørelse til miljøankenævnet uden større praktisk betydning, hvis den oprindelige afgørelse har været (rettidigt) påklaget til og derefter afgjort af miljøankenævnet; i sådanne tilfælde vil en begæring om genoptagelse kunne fremsættes såvel over for den underordnede zonalovsmyndighed som over for miljøankenævnet.

Hvis rekursadgangen i forhold til den oprindelige afgørelse ikke har været udnyttet, kan spørgsmålet imidlertid give anledning til usikkerhed. Den almindelige, ulovbestemte adgang til rekurs omfatter i hvert fald som udgangspunkt også underordnede myndigheders beslutning om at afvise en begæring om genoptagelse. På den anden side er miljøankenævnet ikke almindelig overordnet myndighed i forhold til de underordnede zonalovsmyndigheder, men har alene den funktion som klageinstans, som er fastsat i lovens § 10 a. Det kan endvidere - og til en vis grad i sammenhæng hermed - gøres gældende, at hensynet til at modvirke omgåelser af den klagefrist, der er fastsat i lovens § 11, stk. 2, kan anføres til støtte for den opfattelse, at adgangen til at påklage den underordnede zonalovsmyndigheds afvisning af at undergive en sag en fornyet realitetsbehandling i det mindste må være undergivet en vis begrænsning. Hertil kommer, at det i praksis ofte vil være vanskeligt at foretage en skarp grænsedragning mellem på den ene side tilfælde, hvor der er foretaget en fornyet realitetsbehandling, (og hvor den nye afgørelse efter det foran anførte er undergivet rekurs), og på den anden side tilfælde, hvor der alene foretages yderligere undersøgelser med henblik på en stillingtagen til, om der er grundlag for at genoptage sagens behandling.

Således som sagen foreligger for mig, har jeg ikke fundet det påkrævet at gå nærmere ind på disse forhold. Jeg henviser herved til, at miljøankenævnets udtalelser til mig vel må efterlade det indtryk, at nævnet ikke har anset sig for kompetent til at realitetsbehandle Deres klage over Hovedstadsrådets afgørelse af 11. december 1980, hvorved Deres begæring om genoptagelse blev afvist, men at jeg på den anden side må forstå nævnsformandens skrivelse af 5. marts 1981 til Dem og nævnets (udtalelse) til ombudsmanden således, at nævnsformanden på nævnets vegne har foretaget en gennemgang af samtlige sagens akter og herefter fundet at måtte være enig med Hovedstadsrådet i, at der ikke var fremkommet sådanne nye oplysninger, at der var grundlag for en genoptagelse af den sag, der blev afgjort ved planstyrelsens skrivelse af 10. maj 1979.

3) *Hovedstadsrådets fremgangsmåde i forbindelse med besigtigelsen den 13. august 1980:*

By- og landzonelovens § 22 har følgende indhold:

»De i § 9 nævnte myndigheder har adgang til at besigtige ejendomme i landzoner så vidt muligt efter forudgående meddelelse til ejeren.«

På grundlag af de foreliggende oplysninger må jeg lægge til grund, at Hovedstadsrådets besigtigelse af ejendommen den 13. august 1980 skete uden, at ejerne forinden var blevet underrettet.

Der foreligger ikke i sagen oplysning om, at underretning ikke havde været mulig.

Spørgsmålet er herefter, om bestemmelsen finder anvendelse på en besigtigelse som den, Hovedstadsrådet foretog.

Jeg skal først bemærke, at der efter min mening ikke er grundlag for - som anført af formanden i skrivelsen (til mig) - at forstå bestemmelsen således, at den kun gælder besigtigelser, der kræver, at privat ejendom betrædes. Jeg har herved bemærket mig, at ministeriet i sin udtalelse (til mig) ikke har givet udtryk for, at der skulle gælde en sådan begrænsning i underretningspligten.

Jeg må i øvrigt forstå ministeriets udtalelse således, at det er ministeriets opfattelse, at underretningspligten ikke kan antages at gælde fuldt ud ved besigtigelser, der foretages for at kontrollere overholdelser af by- og landzonelovens bestemmelser, samt afgørelser truffet i medfør af loven, f.eks. om forbud imod helårsbeboelse.

Denne opfattelse kan ikke give mig anledning til bemærkninger.

Der foreligger imidlertid efter min mening ikke i sagen holdepunkt for at antage, at Hovedstadsrådets besigtigelse skulle være foretaget for at konstatere, om rådets påbud til ejerne om inden den 29. august 1980 at fraflytte ejendommen var overholdt. Jeg henviser herved til, at fraflytningsfristen, som påpeget af Dem, ikke var udløbet på tidspunktet for besigtigelsen.

Jeg har samtidig hermed gjort ankenævnet bekendt med min opfattelse. Det tilføjes, at jeg på baggrund af det under 1) anførte ikke finder herudover at burde foretage yderligere vedrørende dette forhold.

...«